

Тема. Чарльз Дікенс. «Різдвяна пісня в прозі». Реальні та фантастичні елементи в сюжеті повісті.

Мета уроку: поглибити знання учнів про використання фантастичного елемента в художньому творі; розвивати навички аналізу художнього тексту; виховувати шанобливе ставлення до різних видів мистецтва.

Народ полюбляє щасливі фінали не через слащавий оптимізм — в ньому ще жива стара мрія про перемогу над драконом, про торжество обранця небес.

Г. Честертон

Май душу, май серце і будеш людиною на всі часи

Ч. Діккенс

Хід уроку.

I. Організаційний момент.

II. Актуалізація опорних знань.

Вибірковий диктант.

- Які людські якості цінував Скрудж, а які ні?

Доброта, щедрість, економність, любов, черствість, байдужість, людські стосунки, точний розрахунок, добрі сімейні стосунки, співчуття, бережливість, заощадливість.

Запишіть ці слова в дві колонки:

Не цінував Цінував

III. Оголошення теми і мети уроку.

-Ми продовжуємо нашу мандрівку в далеку Англію, де відбулося знайомство зі Скруджем, подорож з героєм у його минуле і майбутнє. Протягом кількох уроків ми аналізували вчинки Ебенезера та спостерігали, як у різдвяну ніч з ним сталося диво, він змінився. У нашому житті диво трапляється не так часто. Але завдяки вірі та прагненні до кращого, людина здатна на неймовірне. Сьогодні ми прослідкуємо, яка роль фантастичного та реального в повісті «Різдвяна пісня в прозі» Ч. Діккенса.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Словникова робота.

Фантастика — не існуюче в дійсності, створене фантазією, уявою.

2.Бесіда за питаннями.

-Що називають фантастичним, а що – реальним?

-Наведіть приклади фантастичного у казці Г.К.Андерсена «Снігова королева».

3.Робота з текстом: фантастичне і реальне у творі

1)Дослідницька робота: записати елементи фантастичного та елементи реального у повісті «Різдвяна пісня в прозі».

2)Обговорення результатів роботи за пошуком фантастичного в творі. Евристична бесіда з елементами вибіркового читання.

- Знайдіть і зачитайте опис привида Марлея. Яке значення мала його поява? (Марлей попередив Скруджа про прихід трьох Духів)

-Знайдіть у тексті повісті описи трьох Духів. Зачитайте їх. Як ви гадаєте, чому Духи виглядають саме так? (Дух Минулого Різдва схожий на дитину і має в собі джерело яскравого світла — можливо, це те найкраще, що є в людях у дитинстві і що вони з часом старанно прагнуть приховати. Дух Нинішнього Різдва — життєрадісний, сильний, веселий. З усіх трьох Духів він — найенергійніший і найприємніший. Можливо, тому, що це Різдво — його, і Скрудж може змінитися на краще саме нині. Дух Майбутнього Різдва — найпохмуріша постать, невизначена, мовчазна. Він має такий вигляд, очевидно через те, що нічого приємного показати Скруджу не зможе. Смерть, зрада, радість людей через його загибель — все це вражає і разом з тим зцілює душу героя.)

- Чи можна назвати образи Духів фантастичними? Навіщо автор їх використовує у творі? (Фантастичні образи трьох Духів Різдва покликані змусити душу Скруджа здригнутися, перетворити людиноненависника на людинолюбця.)

- Які ще елементи фантастики використовує Діккенс у повісті? (Подорож у просторі й часі; образи привидів.)

3)Повідомлення-висновки вчителя про функцію фантастичних елементів у творі.

У «різдвяних» творах традиційно використовуються надприродні образи вихідців з того світу, грішників, приречених на вічні муки: «...до Скруджа донеслися якісь незрозумілі звуки: неясні і безладні, але невимовно жалібні плачі і стони, тяжкі зітхання розкаяння і гіркого жалю. Він побачив безліч привидів. З жалібними криками вони неспокійно носилися у повітрі туди і сюди, й усі, як і дух Марлі, були у ланцюгах». Надприродний світ, що стривожив Скруджа в Святвечір, був покликаний не стільки налякати, скільки попередити про наслідки грішного життя, життя без Бога у серці. Лише фантастична подорож у часі і просторі могла так сильно вплинути на героя, чия душа зачерствіла. Презентація результатів практичної роботи. Зіставлення реального і фантастичного в повісті Діккенса «Різдвяна пісня у прозі».

4)Визначення реалістичних елементів у творі.

-У чому полягає реалістичність «Різдвяної пісні в прозі»? (В описі деталей побуту, зображенні суспільного устрою Англії, наслідків недосконалості цього устрою, що проявляється у соціальному розшаруванні суспільства, в якому люди мало не вмирають з голоду.)

5)Заповнення таблиці.

Фантастичне Реальне

1. Привид з ланцюгами. 1. Святкування різдва
2. Три духи. 2. Контора, де працює Скрудж
3. Подорож Скруджа в часі. 3. Життя вбогих і багатих
4. Спілкування з духами. 4.Змалювання побуту
5. Дзвін ланцюга, скрип дверей,

жалібний хор каяття

V. Робота з епіграфом.

- Прочитайте вислів Г. Честертона, автора однієї з найкращих книг про Діккенса, написаних на його батьківщині.

- Поясніть, чому Діккенс використовує щасливий фінал у своєму творі. (Письменник із самого дитинства любив це свято. Так виявляється віра в перемогу добра. Віра у здатність людини змінитися. )

- З якими творами зближує щасливий фінал «Різдвяну пісню в прозі»? (З народними і літературними казками, тому що щасливий фінал — неодмінна прикмета казки.)

VI. Підведення підсумків

Повідомлення вчителя: щасливий фінал — це одна з особливостей «різдвяних повістей» «Різдвяна пісня в прозі» має підзаголовок «Святвечірнє оповідання з привидами». Оскільки вона названа у заголовку «піснею», автор і розділи твору називає відповідно «строфами». Діккенс намагався надати гармонійної стрункості композиції твору — реальні побутові картини першої і п'ятої строф немовби облямовують три центральні розділи, сповнені фантастичних образів і видінь, що являються уві сні головному персонажу — старому скнарі Скруджу.

VII. Домашнє завдання.

Пройти тест за посиланням: <https://vseosvita.ua/test/start/upk808>